

Posudek diplomové práce Bc. Ivany Chochrunové *Poskytování zpětné vazby v distanční výuce češtiny jako druhého jazyka*

Diplomová práce přináší velmi aktuální a potřebné téma pro distanční výuku, jejíž rozsah v posledních dvou letech v souvislosti s pandemií neobyčejně vzrostl. Nejen vzhledem k epidemiologické situaci lze očekávat, že bude i v budoucnosti hrát důležitou roli ve výuce obecně. Platí to tedy i pro oblast výuky češtiny jako cizího jazyka, pro niž je téma nové, a tedy vítané. Diplomová práce Bc. I. Chochrunové představuje jen dílčí sondu, zaznamenává a analyzuje velmi malý vzorek výuky zaměřený na její dílčí aspekt, zpětnou vazbu. Přínos diplomové práce shledávám v uvedení do problematiky, v částečném zmapování dosavadních teoretických východisek a v motivaci pro další, adekvátně rozsáhlý výzkum.

1. Koncepce práce

Diplomová práce má promyšlenou koncepci a dobře strukturovaný obsah: zahrnuje a dále přehledně hierarchizuje teoretickou a empirickou část. V práci je zřetelně a srozumitelně formulována metodologie a cíl výzkumu a pět výzkumných otázek (podkapitoly 2.1–2.3). Tyto otázky jsou samostatně diskutovány (podkapitola 2.8) a závěry formulovány ve vztahu k nim. Teoretická a empirická část diplomové práce jsou provázány. Vlastní text práce doplňuje 5 příloh (videozáznamy výuky, dotazník pro učitele). V práci je vesměs správně využívána lingvistická terminologie.

Hodnocení: A

2. Metodologie a zpracování dat

Diplomová práce přibližuje problematiku distanční výuky češtiny jako cizího jazyka a na malém vzorku demonstruje a analyzuje možnosti a způsoby poskytování zpětné vazby vyučujících žákům. K tomu využívá odpovídající metodologické postupy (deskriptivní analýza), vhodně jsou zvoleny výzkumné nástroje, především (čtyři) videonahrávky a dotazník k posouzení názorů učitelů na poskytování zpětné vazby. Práce respektuje platné etické zásady, všechna data jsou použita se souhlasem vyučujících i žáků a v práci anonymizována. Vzhledem k malému rozsahu analyzovaného materiálu přináší jeho interpretace (náležitě provedená) jen zcela dílčí postřehy. Autorka diplomové práce si je tohoto omezení vědoma. I přes jistě limitované a náročné možnosti získávání výukových materiálů se domnívám, že by pro účely diplomové práce bylo vhodné jejich rozsah zvětšit. Nízký počet vyučujících mj. neposkytuje dost podkladů k zobecnění poznatků, nese s sebou úskalí zaznamenávání spíše individuálních zvyklostí a návyků vyučujících, tudíž ve výsledku hrozí nebezpečí poměrně značné subjektivity.

Hodnocení: A–B

3. Práce s odbornou literaturou

Práce je založena na adekvátní odborné literatuře, v zásadě jsou v ní dodržovány citační normy. Občas však u citací (příp. referencí či uvádění termínů) nebývá uvedena stránka, viz např. na s. 10 – Vybíral, 2000; s. 15 – Gavora, 2005, Mareš – Křivohlavý, 1995; s. 22, 24 a 26 – Šindelářová, Škodová, 2012; s. 32 – Lehečková, Jedlička, 2019 s. 34 – Průcha a kol., 2001 aj.). Sekundární literaturu diplomantka ve výkladových částech práce začleňuje do vlastního

textu, citace jsou v něm důsledně odlišovány. Vybrané reference či citace jsou stručně komentovány.

Hodnocení: A

4. Formální úroveň práce

Diplomová práce vykazuje všechny náležitosti odborné práce, má přiměřený rozsah. Text práce je koherentní, odpovídá nárokům odborného stylu, občas se v něm vyskytují dílčí jazykové nedostatky. Formální výstavba (struktura vět a jejich částí, dílčí formulace a konstrukce, vybočení z větné stavby apod.) tak místy budí dojem, že text před odevzdáním neprošel důkladnou finální korekturou (příklady viz zde níže). Data pro empirický výzkum jsou dostatečně dostupná (v přílohách).

Hodnocení: B

V přehledu uvádím ukázky drobných obsahových, terminologických či formulačních a formálních nedostatků, příp. komentář k nim (tematicky se týkají částí posudku 1–4):

Obsah, přesnost vyjádření

s. 22: *Na rozdíl od jisté dichotomie ve výukové komunikaci, o které jsme hovořili výše, ...* – Kde výše přesněji (odkaz na stranu)?

s. 26: *V druhé fázi učitel porovná pravděpodobný záměr žáka-cizince se správnou formou promluvy.* – Jak učitel zjistí tento záměr? A jde vždy o formu celé promluvy?

s. 30: *V rámci našeho tématu distanční výuky se zaměříme na takovou nonverbální zpětnou vazbu, kterou je možné předávat distančně skrze obrazovku počítače.* – Které typy nonverbální vazby přes obrazovku nelze předávat (příklad)?

s. 52: *Lektorky v ukázkách nabídly nápovědu správného tvaru slova pomocí slova jiného, podle něhož studentky utvořily analogicky deklinaci a konjugaci.*

s. 54: *ukázka 26 L: Jo, musí být soft E. (ukazuje na prstech) Protože je T tetě.*

Lektorka v ukázkách opakuje výraznou intonací výpověď studentky v místě, které potřebuje korekci. Poté následuje interpretace chyby. – Jde zde skutečně o interpretaci chyby a je postačující? (Vysvětluje problém?)

Formální nedostatky, zejména v interpunkci (např. v souvětích s vloženou vedlejší větou)

s. 14: *Výzkumů, které by se na ní zaměřovaly,*

s. 12: *Jak uvádějí ve své práci McCroskey a kol. (2006, s. 15–28) komunikace tvoří most*

s. 30: *Dalším výrazným nonverbálním projevem, kterým komunikujeme přes obrazovku počítače je výraz obličeje.*

s. 31: *Vedle zmíněných dlouhodobějších výrazů, komunikujeme také krátkodobými mimickými projevy.*

s. 43: *Lektorky kombinovaly online aktivitu kurzů (záznamy v chatu, psané na whiteboard) s učebnicemi, které měli studenti doma a zároveň byly knihy digitalizované.*

s. 44: *Lekce probíhaly v českém jazyce neformálně v jednom kurzu formálně.*

s. 45: *Mezi další pozitivní zpětné vazby popsané Gavorou (2005), patří pochvala žáka, elaborace odpovědi a echo.*

s. 68: *Jednalo se o přeformulování, žádost o objasnění, opakování, které patří mezi implicitní opravy a o metalingvistickou nápovědu, elicitaci, explicitní opravu, které řadíme do explicitní typy korekce.*

s. 70: *Uvědomujeme si, že poměrně malý vzorek vyučujících i studentů, nám neumožňuje vztáhnout zjištěné poznatky ze šetření na obecně platnou rovinu*

Výstavba věty, vazby, konstrukce:

- s. 13: *Dalším typickým rysem pro výukovou komunikaci můžeme označit způsob,*
- s. 19: *Učitel, či jiná autorita, upozorňuje žáka o tom, že*
- s. 22: *Při bližším pohledu na jazyk rozeznáváme chyby, které se nedopatřením stanou i rodilým mluvčím, a na ty, jež jsou svým vychýlením z gramatické struktury typické pro cizince.*
- s. 24: *v mysli žáka dochází tzv. falešné představě*
- s. 42: *Po poskytnutí videozáznamů vyplnily lektorky krátký dotazník s otázkami týkajícími se jejich individuálních zpětnovazebných zkušeností*
- s. 67: *Jako pozitivní se jevílo zapojování dalších studentů do zpětné vazby formě přeformulování či opravě spolužáků,*

Formulační neobratnosti, (ne)vhodnost pro odborný styl

- s. 8: *Vzhledem k celosvětovému výpadku škol*
- s. 10: *Podle slavné teze Paula Watzlawicka (2011) nelze nekomunikovat*
- s. 14: *Toto podezření je podpořeno nálezy autorek*
- s. 65: *Online lekce se odehrávaly na platformách Zoom, Google Meet a Microsoft Teams a každá z těchto platforem má svoje privilegia.*
- s. 69: *Technické nedostatky audia, videa či slabého připojení se v našich lekcích téměř nezobrazily.*
- s. 69: *aniž by si mluvčí skákali do řeči*

5. Celkové hodnocení

Diplomová práce Bc. Ivany Chochrunové podle mého názoru splňuje nároky kladené na diplomovou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji v závislosti na obhajobě stupněm **velmi dobře – výborně**.

Praha 18. 1. 2022

doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.
oponentka diplomové práce